

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/143/2020
Identifikačné číslo spisu: 1418200919
Dátum vydania rozhodnutia: 22.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1418200919.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, zastúpenej JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom v Bratislave, Mýtna 48, proti žalovanej L. Č., bývajúcej v G., G. XXXX/XX, o 3 325,91 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 25 Csp 39/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. júna 2019 sp. zn. 5 Co 43/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 28. novembra 2018 č. k. 25 Csp 39/2018-77 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 2 532,20 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 2 532,20 € od 5. mája 2015 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (I.). Vo zvyšku uplatneného nároku žalobu zamietol (II.) a žalobkyni priznal náhradu trov konania voči žalovanej vo výške 52,28 %. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba je dôvodná iba čiastočne a to v časti uplatneného nároku na zaplatenie neuhradenej časti istiny pôžičky spolu s úrokom z omeškania v zákonom stanovenej výške. Námietku žalovanej, že žalobkyňa nemala právo zosplatniť úver z dôvodu porušenia povinností veriteľa stanovených v § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch nepovažoval za dôvodnú. Poukázal pritom na znenie bodu III. zmluvy o pôžičke uzavretej so žalovanou a bodu VIII. 11. Ak žalovaná namietala, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala rozdelenie splátky na časť istiny, úrok a iné poplatky, nestotožnil sa ani s touto výhradou a uviedol, že údaj o výške a počte splátok istiny, úrokov a iných poplatkov je obsiahnutý v článku V. zmluvy, kde je uvedená výška splátky (bez poistenia) 93,56 €, výška splátky s poistením 93,56 €, počet splátok 60. Záver, že pokiaľ zmluva obsahuje uvedenie len súhrnnej mesačnej splátky, jej výšky a termínu splatnosti (20. deň v mesiaci), pričom však nie je pri každej jednotlivéj splátke osobitne rozpísaná mesačná splátka pripadajúca na istinu úveru, na úroky a poplatky, uvedené má za následok absenciu tejto zákonnej náležitosti požadovanej zákonom v zmluve o spotrebiteľskom úvere, je už v súčasnosti aj s odvolaním na rozhodovaciu prax súdov, neudržateľný. V tejto súvislosti dal do pozornosti neskorší odklon judikatúry a rozhodovacej

činnosti všeobecných súdov v nadväznosti na aktuálnu judikatúru súdov vyššieho stupňa napr. uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 146/2017 z 22. februára 2018, v zmysle ktorej už nie je legitímny a zákonný výklad, ktorý prijala skoršia rozhodovacia prax a podľa ktorej súdy požadovali od veriteľov uvádzanie ako obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere rozpísanie mesačnej splátky osobitne pre istinu úveru, osobitne pre úroky a osobitne pre prípadné ďalšie poplatky, ktoré sa splácajú v pravidelnej mesačnej anuitnej splátke a to priamo v texte zmluvy o úvere. Zároveň zohľadnil aj stanovisko Súdneho dvora EÚ obsiahnuté v zodpovedaní zadaných prejudiciálnych otázkach vo veci C-42/15 vo veci Home Credit Slovakia a. s. proti H. G., ktorý v rozsudku z 9. novembra 2016 (okrem iných záverov) vyslovil, že „Článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ smernice 2008/48 sa majú vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 tejto smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave“. Potom námietku žalovanej, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala rozdelenie splátky na časť istiny, úrok a iné poplatky nepovažoval za dôvodnú. Stotožnil sa však s námietkou žalovanej o neplatnom dojednaní úrokovej sadzby pre jej rozpor vzhľadom na jej výšku s ustanovením § 39 OZ. Ak úroková miera dohodnutá v zmluve zodpovedá hodnote 32 % ročne a priemerná úroková miera pre spotrebiteľské úvery v mesiaci apríl 2014 so splatnosťou od 1 do 5 rokov predstavovala 10,59 %, dohoda so spotrebiteľom o úrokovej sadzbe v rozsahu 32 % ročne je nepochybne konaním, ktoré možno hodnotiť ako úkon v rozpore s dobrými mravmi. Preto uzavrel, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere je v časti dohodnutej úrokovej sadzby neplatná pre rozpor s § 39 OZ. Žalobkyni, ktorá si iné plnenia ako istinu úveru a odplatu (vyhodnotenú ako neplatnú) zodpovedajúcu dohodnutému úroku, neuplatňovala, tak patrí len rozdiel medzi poskytnutou istinou úveru a súčtom úhrad žalovanej. V konaní bolo preukázané, že žalovanej bola poskytnutá pôžička vo výške 3 000 € a že uhradila iba sumu 467,80 €. Teda má povinnosť vrátiť žalobkyni sumu istiny pôžičky zníženú o zaplatenú čiastku, čo predstavuje sumu 2 532,2 % € (3 000 - 467,80). Žalobkyni priznal úrok z omeškania vo výške úrokovej sadzby zodpovedajúcej hodnote 5,05 % a to od dátumu podľa žiadosti žalobkyne, t. j. od 5. mája 2015, pretože úver bol k tomuto dátumu už splatný v celom rozsahu. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej rozsudkom z 25. júna 2019 sp. zn. 5 Co 43/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdil a žalobkyni nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Mal za to, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, vykonal riadne dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne vyhodnotil a na ich základe dospel k správny skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozsudku náležite, jasne a výstižne odôvodnil (§ 220 ods. 1, 2 CSP). Správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce jej aj odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, s ktorým sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil a naň odkázal. Žalovaná sa v odvolaní v prevažnej časti opakovane venovala argumentácii, na základe ktorej by bol predpokladaný právny následok bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru, prípadne určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok. Súd prvej inštancie rozhodol o tom, že úver je bezúročný a bezplatný, preto je argumentácia žalovanej bezpredmetná. Žalovaná v odvolaní opakuje iba skutočnosti, ktoré uvádzala pred prvoinštančným súdom a s ktorými sa tento vysporiadal. Námietky žalovanej nie sú spôsobilé spochybniť rozhodnutie súdu prvej inštancie. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná a to z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom výklade ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúceho neplatnosť právneho úkonu, aplikácii § 41 OZ a použitie tohto ustanovenia podľa jej názoru na zmluvu o pôžičke nebolo doposiaľ v praxi dovolacieho súdu vyriešené. V ďalšej časti dovolania označila subjekt oprávnený podať dovolanie (II.), dovolací dôvod (III.), keď špecifikovala, že dovolanie podáva z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Následne uviedla, že zmluva o pôžičke neobsahuje platnú hodnotu úrokovej sadzby a z akých dôvodov, namietala tzv. zosplatenie podľa § 53 ods. 9 OZ z uvedených dôvodov. Tvrdila, že zo strany odvolacieho súdu išlo o

nesprávny výklad § 41 OZ, keď pri jeho aplikácii je potrebné vychádzať z toho, či určitá časť právneho úkonu je oddeliteľná od zvyšného obsahu zmluvy. Oddeliteľnosť sa posudzuje s ohľadom na povahu právneho úkonu, jeho obsah alebo okolnosti, za akých bol uzavretý. Odvolací súd podľa nej ako aj súd prvej inštancie vyložili § 41 OZ spôsobom, ktorý popiera jeho účel. Platnosť zmluvy o pôžičke mali preto posudzovať v kontexte základných prvkov - požičanie peňazí a odplata za toto požičanie. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba odmietnuť.

6. Najvyšší súd aj v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (pozri napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny.

Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia dovolacieho súdu len „právna otázka“).

12. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

13. Žalovaná, vychádzajúc z obsahu jej dovolania, vyvodzuje jeho prípustnosť „len“ z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (napriek tomu, že v bode I. Prípustnosť dovolania uviedla: „Dovolanie podáva oprávnený z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ Civilného sporového poriadku“ v ďalšej časti - bode III. Dovolací dôvod konkretizovala, že „Dovolanie podáva oprávnený z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku“, ktorý dovolací dôvod aj následne rozviedla a to bez prípadnej ďalšej špecifikácie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

14. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

15. Pokiaľ ide o námietku žalovanej, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom výklade ustanovenia § 41 OZ, keď použitie tohto ustanovenia na zmluvu o pôžičke nebolo doposiaľ v praxi dovolacieho súdu vyriešené, tak dovolací súd poukazuje na to, že na výklade tohto ustanovenia nie je rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, ktoré odvolací súd potvrdil ako vecne správne, založené. Žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť istinu vo výške predstavujúcej rozdiel medzi poskytnutou pôžičkou (3 000 €) a jej úhradami na tejto pôžičke (467,80 €) spolu s úrokom z omeškania v určenej výške, keď vo zvyšku uplatneného nároku (dohodnutej úrokovej sadzby) súd žalobu zamietol. V tejto časti sa totiž stotožnil s námietkou žalovanej o neplatnom dojednaní úrokovej sadzby pre jej rozpor s ohľadom na jej výšku s ustanovením § 39 OZ, ktoré rozhodnutie v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite a podrobne odôvodnil. Napokon ne/aplikáciu, ustanovenia § 41 OZ žalovaná v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, vôbec nenamietala.

16. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky úspešnej žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože jej žiadne trovy tohto konania nevznikli.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.